

# Iraagis läheb palavaks

Ain Kallis, ilmaloog, 1. märts 2003

Turismiteatmikes on Iraagi kohta kirjutatud: «Parim aeg Iraagi külastamiseks on septembri keskpaik kuni jaanuari lõpp». Seega on Bush küllamineku optimaalse aja juba mööda lasknud.

Palju sõltub muidugi sellest, millisesse riigi provintsi minna: Eestist kümme korda suurema maa põhjaosas asuvad mäed (kõrgeim tipp 3600 m), läänes ja lõunas laiub kõrb, Tigrise ning Eufrati jõe vahel on viljakam ala, üks inimkonna kultuurihälle, Pärsia lahe äär on aga soine. Kõrbealad on nagu talvel ikka üpris külmad, suvel lõõmavad päikesepaistes.

Eelmisest Lahesõjast Husseiniga jäid ameeriklastele mitte just halvad mälestused, sest ainuüksi kurikuulsad lahingukopterid Apache AH-64 hävitasid seal üle 500 vaenlase tanki. Päikeselõõsas kuumenenud tanke oli jahedama liiva taustal kerge andurite abil märgata ning kolme miili kauguselt rakettidega tabada, ka pommituslennukid võisid õhuruumis takistamatult tegutseda.

Õudusunenäona tunduvad ameeriklastele ja nende liitlastele praegune perspektiiv suvisteks tänavalahinguiks Bagdadi suurlinnas. Kes on proovinud viibida gaasimaskis kas või pool tundi Eestigi suves, võib ette kujutada põrgupiinu, mida taluksid põhjamaalased keemiakaitseülikondades (karta on, et seekord läheb neid vaja) ning maskis, kui väljas on 30–40 kuumakraadi!

Suvekuudel on Bagdadi absoluutõhutemperatuurid tõusnud 49,4 kraadini, ka öösel ei ole hingetõmbamist loota: temperatuur ei lange suvel alla 16-18 kraadi.

Lahesõjast saadik on USA armee ettevalmistus kõrbesõjaks tõhustunud. Kardetud tolmu vastu, mis kahjustas tosin aastat tagasi tanke ja koptereid, on kasutuses uued efektiivsemad õhufiltrid. «Ikkagi on kõige suurem probleem liiv ja tolm,» kurtsid lendureist Afganistani veteranid. Seadmed, mis võimaldavad näha ka öösel, lubavad ameeriklastel sõdida pimedal ajal, kui õhk on jahedam.

Kui eelmise sõja aegu sai rahvas veel aru, mille eest neid karistatakse, siis nüüd on raske iraaklastele seletada, et tegemist on vabastusaktsiooniga. Võib kihla vedada, et Bagdadi noored ei laula varjendeis õhtuti «Killing me softly with this bomb!», nagu tegid 1999. aastal Belgradis nende eakaaslased.

Kui Iraagis läheb kuumaks, siis USA vaevleb lume all.

Ühendriikides vastasid nädal tagasi elanikud küsimusele, kui palju on nad näinud ühe tormiga lund sadavat: 2% pole kunagi lund näinud, 16% alla 30 cm, 31% hindas koguseks 1 kuni 2 jalga, pooled aga arvasid end olevat kogunud taolist tormi, mis tabas riigi idaosa.

Samal ajal kui Alaskal on tõsiseid probleeme lume nappusega – esimest korda lükatakse edasi kuulud Iditarodi koerarakendi võidusõit, on idas USA megalinnad lumeuputuse tõttu välja surnud. Paari päevaga tuli maha poole kuni poolteise meetri paksune lumekiht. Näib, et see torm jääb Ühendriikide loodusõnnetuste ajalukku, edestades isegi kurikuulsaid ohvriterohkeid sajanditorme 1998. aasta jaanuaris New Yorgis või 1967. aastal Chicagos.

Eesti lumerekord on seni 1924. aasta veebruar, kui Pagari külas Virumaal mõõdeti kümne päeva keskmiseks 97 cm. Sada aastat tagasi oli ka Tartus Toomemäel 88 cm lund.

Võrdluseks maailmarekord: jaanuaris 1911 mõõdeti Tamarackis Californias kuu lumekoguseks ligi 10 meetrit.